

Wstęp	5
Rozważania metodologiczne	9

DEKADENTYZM WŚRÓD PRĄDÓW EPOKI

1. Treść i zakres pojęcia	19
2. Światopogląd jako tekst	28
3. Pozytywistyczno-naturalistyczna rama światopoglądu de- kadencckiego	32
4. Światopogląd dekadenccki	44
5. Praktyka literacka	94

DEKADENTYZM POLSKI JAKO SZCZEGÓLNA POSTAĆ PRĄDU EUROPEJSKIEGO

1. Dekadentyzm wobec ideałów aprobowanych	105
2. Kształtowanie się dekadentyzmu: czynniki hamujące i transformujące	113
3. Idea dekadencji i mitologie ją zastępujące	132
4. Ewolucja niszcząca	157
5. Kryzys wartości: nicość jako wartość	170
6. Oblicza szatana	195
7. Osobowość rozszczepiona i „mózgowcy”	208
8. Perwersja i sztuczność	219
9. Estetyzm dekadenccki czy modernistyczny?	234
10. Kłopoty z poetyką	256

PRZYPISY	265
Indeks osób	296

- Abramowski Edward 189
 Adam Paul (pseud. Plover
 Jacques) 280
 Adamowicz Bogusław 220,
 289
 Adler Alfred 214
 Albert Wielki (n. Albert von
 Bollstädt) 278
 Annunzio Gabriele d' 69, 280,
 281
 Apulejusz (Lucius Apuleius)
 279
 Arcybaszew Michail P. 177
 Arnold de Villanova 278
 Asnyk Adam 257, 258
 Avenarius Richard 51, 289
 Bajou Anatole 21
 Barącz Stanisław 156—157,
 190, 285, 287
 Barbey d'Aureville Jules 60,
 69, 101, 275, 278, 279
 Barrès Auguste Maurice 81,
 84, 99, 108, 126, 215, 217
 Barthes Roland 126, 280
 Bartoszewicz Kazimierz 282
 Bartusówna Maria 129
 Baudelaire Charles 20, 22, 59,
 63, 64, 81, 86, 87, 91, 93,
 108, 110, 114, 117, 135,
 205, 206, 211, 230, 267,
 275, 276, 277, 278, 289
 Beauclaire Henri 280
 Bednar A. 282
 Belmont Leo (n. Blumental
 Leopold) 25, 173, 209, 258,
 285
 Berent Wacław 7, 73, 115,
 135, 209, 225, 251—256,
 258, 283, 288—289, 293,
 294
 Bergson Henri 225, 290
 Binni Walter 281
 Błoński Jan 282, 284
 Błotnicki Tadeusz 200
 Boissière Jean-Baptiste 272
 Bonnetain Paul 272
 Borzym Stanisław 290
 Bosc Ernest 272
 Bourges Elémir 73, 275
 Bourget Paul 20, 22, 23, 25,
 81, 84, 93, 99, 108, 109,
 215, 257, 267, 278
 Boutroux Émile Étienne 37
 Boy zob. Żeleński Tadeusz
 Brahmer Mieczysław 273
 Brzozowski Stanisław 52—53
 218—219, 270, 274, 289
 Brandówna Erna 214
 Brummel George Bryan 68
 Büchner Ludwig 170
 Budrecka Aleksandra 289
 Burek Tomasz 267
 Butrymowicz Bogusław 147,

- 148—149, 182, 187, 284,
286, 287
- Campion C. T. 271
- Carter A. E. 266
- Castro Americo 265
- Charcot Jean Martin 276
- Charlesworth Barbara 270,
271, 273
- Chmielowski Piotr 174, 285,
289
- Chrystus zob. Jezus Chrystus
- Chrzanowski Bronisław 25,
267
- Cohen Ralph 265
- Comte Auguste 70
- Cournot Antoine Augustin 83,
277
- Danek-Wojnowska Bożena
274, 282
- Dante Alighieri 87
- Darwin Charles 38, 56
- Daszyńska Zofia 110
- Dawid Jan Władysław
175—176, 286
- Dąbrowski Ignacy 25, 26, 130,
156, 167, 172, 181, 182,
189, 208—209, 212, 258,
285, 286, 288
- Dehmel Richard 163, 223, 290
- Dębicki Zdzisław 140—141,
152—153, 180, 283, 284,
286
- Dijk Teun A. van 268—269
- Dobrowolski Tadeusz 287
- Dostojewski Fiodor M. 177
- Doumic René 21
- Draper John William 170, 285
- Du Cange Charles du Fresne
20
- Dunikowski Xawery 200
- Duret Claude 20
- Dygasiński Adolf 282
- Dzieduszycki Wojciech 227,
282, 291
- Eliot Thomas Stearns
276—277
- Eminowicz Ludwik 191, 260
- Espinas Alfred 269
- Faleński Felicjan Medard 129
- Fechner Gustav Theodor 276
- Feldman Wilhelm 25, 26, 109,
125, 235, 268, 292
- Feldmanowa Maria 274
- Fénéon Felix 280
- Feuerbach Ludwig 215
- Figueira Guilhem 20
- Filipkowska Hanna 295
- Flaubert Gustave 64, 96, 216,
241, 278
- Flaum Franciszek 200
- Freud Sigmund 214, 225
- Freville Jean 271
- Garbowski Tadeusz 281
- Gautier Théophile 20, 63—
64, 78, 91, 93, 211, 230,
257, 274, 275, 278
- Gawalewicz Marian 226, 227,
291
- Gawroński Franciszek Rawita-
130, 281, 282
- Gibbon Edward 23, 34
- Gilman Richard 266
- Gilman Stephen 265
- Glass Grzegorz 270
- Gliński Kazimierz 258
- Głowiński Michał 265, 282,
294
- Gomulicki Wiktor 258, 286

- Goncourtowie Edmond de,
Jules de 64, 278
- Gourmont Lorrain R. de 275
- Goya y Lucientes Francisco
de 278
- Górski Artur (pseud. Quasi-
modo) 26, 139, 180, 185,
235, 268, 286, 287, 288,
292
- Grabska Elżbieta 274
- Grava Arnolds 277
- Grzegorzczuk Anna 265
- Guillen Claudio 265
- Gumplowicz Ludwik 269
- Guyau Jean Marie 37, 56
- Guze Joanna 277
- Hello Ernest 278
- Helmholtz Hermann 276
- Helsztyński Stanisław 286
- Hobbes Thomas 178
- Holz Arno 279
- Hugo Victor 58, 133
- Hume David 51
- Huysmans Joris Karl 25, 54,
60, 62, 63, 64—65;
66—67, 71—72, 73, 79,
92, 96—97, 98—99, 101,
108, 207, 217, 225, 230,
274, 275, 278, 279, 280
- Irzykowski Karol 126, 127,
213—219, 255, 259, 289,
291
- Jacoby Paul 269
- Jakobson Roman 280
- Janczewska Jadwiga 118
- Janet Pierre 276
- Janion Maria 265, 268, 278
- Jankowiak Mieczysław 284,
295
- Jankowski Czesław 258
- Jankowski Edmund 281
- Jellenta Cezary (n. Hirschband
Napoleon) 25, 113, 267,
281, 282, 285
- Jeremiasz, prorok 290
- Jeske-Choiński Teodor 25,
107, 109, 110, 116, 132,
173, 174, 267, 281
- Jezus Chrystus 178
- Joad Cyril Edwin Mitchison
266, 267, 271, 273
- Joli Henri 269
- Juszczak Wiesław 295
- Kahn Gustave 21, 280
- Kaligula (Caius Iulius Caesar,
zw. Caligula) 110
- Kalinowska Irena S. 280
- Kaliszewski Julian 129
- Karłowicz Jan 116, 117, 281
- Kasprowicz Jan 121—122,
139, 154, 155, 184, 186,
197, 220, 221, 284, 287,
288, 290
- Kądziała Jerzy 282
- Kierkegaard Søren Aabye 84
- Kiiowski Andrzej 278
- King Edmund L. 265
- Kokoska Barbara 287
- Kołakowski Leszek 269, 274
- Komornicka Maria 159—160,
258, 269—270, 285
- Korzeniewska Ewa 274, 292,
293
- Koskimies R. 291
- Kościuszkowski Tadeusz 124
- Kotarbińska Lucyna 116
- Kozłowski Władysław M. 25,
107, 109, 110, 267, 279,
282, 286
- Kracauer Siegfried 265

- Krasiniński Adam 257
 Krasiniński Zygmunt 132
 Kraszewski Józef Ignacy 129
 Kridl Manfred 294
 Krzywicki Ludwik 138—139,
 274, 283, 292—293
 Krzyżanowski Julian 281
 Kuryluk Ewa 276
 Kwiatkowski Jerzy 284, 289,
 295
 Lack Stanisław (pseud. L—K)
 164, 271, 285
 Laharpe Frédéric-César de
 20
 Lange Antoni 25, 26, 114,
 115, 135, 139, 141—142,
 144—145, 146, 147, 183,
 186—187, 191—192,
 209—210, 212—213,
 281, 283—284, 286, 287,
 288, 289
 Laszczka Konstanty 200
 Latawiec Czesław 288
 Le Bon Gustave 269
 Leconte de Lisle Charles (Le-
 conte de l'Isle) 289
 Le Galienne Richard 280
 Lem Stanisław 284
 Leszczyński Edward 256
 Lethève Jacques 270
 Lévi-Strauss Claude 280
 Lipski Jan Józef 121—122,
 282, 283, 288, 289
 Loranc Władysław 293
 Lutomski Bolesław 282
 Lutosławski Wincenty 282
 Luyken Jan 278
 Mach Ernst 51, 61, 215, 289
 Maciejewska Irena 294
 Maciszewski Witold 268
 Maeterlinck Maurice 25, 108,
 110, 246, 257, 284, 290
 Mahrburg Adam 269
 Makowiecki Andrzej Z. 293
 Malczewski Jacek 200, 287
 Mallarmé Stéphane 278
 Mallat Marcel 272
 Mańkowski Aleksander 119,
 130, 212, 226, 258
 Markiewicz Henryk 6, 24, 265,
 266, 269, 281, 284, 294
 Marks Karl 139, 144, 215
 Massin Jean 277
 Matuszewski Ignacy 250, 294
 Mayenowa Maria Renata 294
 Mehoffer Józef 287
 Mendès Catulle 101, 108,
 275, 277
 Miciński Tadeusz 126—127,
 128, 132, 202—203, 205,
 221, 233, 259, 262, 288
 Mickiewicz Adam 207
 Mirbeau Octave 60, 277
 Miriam zob. Przesmycki Zenon
 Miron (n. Michaux Aleksander)
 129
 Moleschott Jakob 170
 Montesquieu Charles Louis
 de Secondat 20
 Moréas Jean (n. Joanis Papa-
 diamandopulos) 280
 Moreau Gustave 64, 71, 92,
 278
 Morice Charles 241
 Mueller Stanisław Antoni 228
 Nalepiński Tadeusz 190—191,
 256, 287
 Nałkowska Zofia 128
 Nałkowski Wacław 158, 159,
 269—270, 285, 292—293

- Niemojewski Andrzej 228
 Niemojowska Maria 273, 274
 Nietzsche Friedrich Wilhelm
 25, 34, 108, 109, 110, 111,
 116, 117, 176, 177, 204,
 205, 215, 247, 273, 288,
 293
 Nordau Max 269
 Norwid Cyprian Kamil 132
 Nowaczyński Adolf 109, 274
 Nowicki Franciszek Henryk
 146, 147, 284
 Nusbaum Henryk 281
- Ochorowicz Julian 276
 Oppman Artur (pseud. Or-Ot)
 258
 Orkan Władysław (n. Smre-
 czyński Franciszek) 150,
 153, 184, 284
 Or-Ot zob. Oppman Artur
 Orzeszkowa Eliza 116, 118, 130,
 174, 212, 281
 Ostrowska-Grabska Halina 274
- Pajzderska Paulina 130, 183
 Pascoli Giovanni 281
 Pater Walter 54, 57—59, 60,
 62, 234, 271—272
 Pearce Roy Harvey 265
 Péladan Joséphin 21, 87, 108,
 134, 275, 277, 283
 Perzyński Włodzimierz 256
 Petroniusz [Titus (lub Caius)
 Petronius] 91, 120, 278
 Pierrot Jean 268, 272, 274—
 275, 276, 277, 278
 Pietrzycki Jan 260
 Pilecki Antoni 282
 Piorunowa Aniela 265
 Piotr, apostoł 120
- Plover Jacques zob. Adam Paul
 Podkowiński Władysław 287
 Poe Edgar Allan 59, 64, 110
 Podraza-Kwiatkowska Maria
 17, 266, 277, 282, 284,
 291, 292, 293, 295
 Porębski Mieczysław 287
 Potocki Antoni 281—282
 Potocki Józef Karol 269, 286
 Praz Mario 85, 273, 274, 275,
 276, 277, 283
 Prokop Jan 17
 Proudhon Pierre Joseph 134
 Prus Bolesław (n. Głowacki
 Aleksander) 110, 130—131,
 132, 137, 138, 179, 182,
 184, 185, 186, 231, 282,
 283, 287
 Przesmycki Zenon (pseud.
 Miriam, Jan Żagiel) 25,
 26, 151, 152, 154, 174,
 236, 240—246, 258, 284,
 292, 293
 Przybyszewski Stanisław 25,
 26, 88, 108, 109—110,
 115, 138, 139, 160—164,
 166, 171, 174, 177, 183,
 186, 187, 197—198, 200
 —201, 205, 207, 209,
 212, 220, 222—225, 236
 —240, 242, 246, 247, 249,
 258, 259, 269, 277, 281,
 285, 286, 288, 289, 290,
 291, 292
- Quincey Thomas de 59
- Rachilde (n. Vallette Margue-
 rite) 60, 108, 275, 277
 Radcliff Ann 83
 Rafael (n. Raffaello Santi) 64

- Redon Odilon 64, 92, 278
 Rembrandt (n. van Rijn Rembrandt Harmenszoon) 278
 Renan Ernest 34, 49, 50, 51, 83, 270
 Renouvier Charles 37
 Reymont Władysław Stanisław 198—199, 244, 288
 Ribot Théodule (Teodor) Armand 269, 276
 Richard Noël 280
 Ridge George Ross 74, 266, 270, 273, 274
 Rimbaud Jean Arthur 110, 117
 Robert Cyprien 134
 Rodbertus von Jagetzow Karl Johann 139
 Rogalski Aleksander 290, 292
 Rogoziński Julian 274
 Roosbroeck G. L. van 291
 Rops Félicien 64, 278
 Rosa Gabriel 269
 Rossetti Dante Gabriele 54, 60, 62
 Rossowski Stanisław 171—172
 Rousseau Jean Jacques 86, 87
 Rudnicka Celina 129
 Rydel Lucjan 154, 155—156, 284
 Rzewuski Stanisław 22, 23, 267
 Sade Donatien Alphonse François, markiz de 87, 230, 277
 Salomon, król izraelski 179
 Schlaf Johannes 279
 Schnitzler Arthur 279
 Schopenhauer Arthur 76, 108, 122, 124, 129, 183, 192, 248, 287,
 Schweitzer Albert 271
 Schwob Marcel 101, 275
 Shaftesbury Anthony Ashley Cooper Earl of 86
 Sienkiewicz Henryk 25, 110, 118—121, 130, 132, 136, 172, 174, 181—182, 185, 186, 209, 212, 226, 258, 281, 285, 287, 289
 Sieroszewski Wacław 244
 Skarga Barbara 275, 277
 Sławiński Janusz 265, 282
 Słowacki Juliusz 207
 Smaga Józef 266
 Sologub Fiodor (n. Tietiernikow Fiodor K.) 177
 Spencer Herbert 70, 269
 Srokowski Mieczysław Marian 293
 Staff Leopold 153, 193, 256, 260, 263—264, 284, 287, 295
 Stanton Domny C. 274
 Starzyński Juliusz 277
 Stawar Andrzej (n. Janus Edward) 291
 Stebelski Włodzimierz 129
 Stefanowska M. 189
 Stempowski Stanisław 285
 Sten Jan (n. Bruner Ludwik) 124, 140, 148, 189, 192, 248, 256, 283, 284, 287, 293, 294
 Strusiński Wiktor 282
 Struve Henryk 110
 Suesser Ignacy 25, 268
 Swart Koenraad W. 266
 Szczepański Ludwik 123—124, 192—193, 206, 232—233, 282, 287, 288, 291
 Szukiewicz Maciej 25, 267
 Szymańska Beata 282, 287

- Świętochowski Aleksander
(pseud. Posel Prawdy) 129,
178, 286
- Taine Hippolyte 34, 55, 64, 88
- Tarde Gabriele de 37
- Tetmajer Kazimierz Przerwa-
25, 26, 122, 130, 131, 138,
139—140, 146, 149, 151,
171, 179, 180, 182, 185,
186, 194, 220—221, 231,
235, 256, 257, 263—264,
283, 284, 285, 286, 287,
288, 289, 291, 295
- Toeplitz Teodor 290
- Tokarzewicz Józef 282
- Tomasz z Akwinu 196—197,
278
- Troczyński Konstanty 294
- Trzpis Henryk 294
- Tuczyński Jan 287
- Vanier Léon 280
- Verhaeren Émile 280
- Verlaine Paul 21, 102, 108,
110, 266, 267
- Vicaire Gabriele 280
- Vico Giambattista 17
- Villiers de l'Isle-Adam 64
- Virchow Rudolf 269
- Volkelt Johannes Immanuel
187
- Voltaire (n. Arouet François
Marie) 20
- Walicki Andrzej 28, 268
- Weber Ernst Heinrich 276
- Weiss Tomasz 276, 281, 286,
291, 292, 293
- Weiss Wojciech 295
- Werner Andrzej 289
- Wesołowski Mariusz 288
- Wilde Oskar 54, 60, 65, 68,
84, 230, 274
- Winiarski Leon 269
- Witkacy zob. Witkiewicz Sta-
nisław Ignacy
- Witkiewicz Stanisław 216, 242,
245
- Witkiewicz Stanisław Ignacy
(pseud. Witkacy) 7, 126,
127, 128, 169, 221, 228
- Wojtkiewicz Witold 287
- Wolf Erwin 271
- Wolski Wacław 233, 261—
262, 295
- Wolter zob. Voltaire
- Womela Stanisław 215
- Wroczyński Kazimierz 248
- Wundt Wilhelm 37, 276
- Wyka Kazimierz 6, 17, 125,
154, 187, 188, 193, 230,
266, 267, 282, 283, 284,
286, 287—288, 289, 291,
292, 294
- Wyka-Hussakowska Marta 294
- Wyspiański Stanisław 112,
200, 259, 287
- Zagórski Włodzimierz 129,
171, 179, 285, 286
- Zapolska Gabriela (n. Janow-
ska Maria Gabriela Stefa-
nia, 1^ov. Śnieżko) 25, 221
—222, 282—283, 290
- Zawistowska Kazimiera 191,
210—211, 261, 287, 288,
295
- Ziejka Franciszek 282
- Zimand Roman 6, 105, 106,
266, 277, 281, 285, 292
- Znamirowski Adam 189
- Zola Émile 55, 78, 79, 94, 108,
279

Żabicki Zbigniew 289
Żaboklicki Krzysztof 273
Zeleński Tadeusz (Boy) 143—
144, 274, 284
Żeromski Stefan 112, 123,
124, 184, 228—230, 282,
285, 291

Żmigrodzka Maria 281
Żuławski Jerzy 126, 146, 151,
152, 154, 155, 168—169,
173, 184, 195, 201—202,
203—204, 211, 285, 287,
288
Żurowski Maciej 276